

मासः 159^b; समासाश्रया विधयः 162^b; अषत्याधिकारः 166^b; चातुरर्थिकाः 170^b; शैषिकाः 175^a; प्राग्दीव्यतीयाः 176^a; ढग-
धिकारः 177^b; यतो विधिः 178^a; ह्यतोः पूर्णोऽवधिः 178^b;
ठक्ठञोरधिकारः 179^a; नञञञोरधिकारः 180^b; मत्वर्थीयाः 185^a;
प्राग्दिशीयाः 186^a; प्रागिवीयाः 189^a; तद्धितप्रक्रिया 192^a;
द्विरुक्तिप्रक्रिया 193^a; स्त्रीप्रत्ययाः 198^b; वैदिकप्रक्रिया 202^a;
स्वरप्रक्रिया 202^b.

Varadarāja omnem grammaticae suae materiam e Bhaṭṭojis libro, Siddhāntakaumudī, hausit, vel potius epitomen ejus fecit. Aphorismi ubique fere iisdem verbis explicantur atque a Bhaṭṭoji, ita tamen ut difficiliora omnia omittantur. In capitum dispositione hoc unum novatum est, quod compositio et derivatio secundaria non in fine partis primae collocatae sunt, sed in tertia. Excepta declinatione et conjugatione omnia brevissime tractantur. Omnino hoc propositum secutus est auctor, non ut perfectam rei grammaticae doctrinam traderet, sed ut facilem discentibus aditum ad literas Sanskriticas redderet, viamque ad scholae Pāṇinīyae libros aperiret. *Mediam* hanc grammaticam appellavit, quo a Siddhāntakaumudī et Laghukaumudī epitome, a semet ipso scripta, distingueret.

In fine haec leguntur: इति श्रीविट्कण्ठीरवरदराजभट्टकृत मध्यासिद्धान्तकौमुदी समाप्त. Haec voluminis pars, anno 1794 Benaris a Lekhaka-Brāhmaṇa-Haragyāna exarata est. Recentiore manu hoc additum est: शुक्लश्रीशीतलप्रसादस्येदं पुस्तकं काश्यां वरीवर्त्ति ॥ (WILSON 280^a.)

368.

Lit. Devan. Charta Ind. Foll. 127. Long. 8½. Lat. 3½. Linn. 6-8.

Hoc codice duae *Madhyasiddhāntakaumudīs* partes continentur. (B.)

A. Foll. 91-127 (9-39). *Subanta*. Haec pars exeunte seculo superiore exarata est.

B. Foll. 1-90 (9-33). Pars secunda, qua conjugatio traditur. Antiquiore literatura, nisi fallor seculo superiore ineunte, haec pars exarata est, sed post folium १९. septem folia, paulum recentiore manu scripta, inserta sunt; folia २७-२९. et ultimum hujus partis folium desiderantur. (WALKER 199.)

369.

Foll. 92-106. (linn. 9-13.) His foliis *Madhyasiddhāntakaumudīs* tertiae partis capita duo prima continentur, de affixis primariis, kṛitya et kṛit appellatis,

agentia. Folium १. deest. Incipit: इजादेः सनुमः (Siddh. Kaum. fol. 173^b. 13.) Desinit in praeceptis de formando gerundio, quod अम् syllaba terminatur.

Haec folia medio seculo superiore exarata sunt. (WALKER 137^d.)

370.

Opuscula duo. Lit. Bengal. Charta Ind. Foll. 27. Long. 16. Lat. 3½. Linn. 6.

Foliis 1-17. grammaticae Sanskriticae compendium, *Prabodhachandrikā* appellatum, *Vaijanae* principi auctori tributum, continetur. Incipit: हरिहरगुरुभक्तः सर्वलोकानुरक्तः त्रिभुवनगतकीर्त्तिः कान्तिकन्दर्पमूर्त्तिः रणरिपुगणकालो वैजनक्षौणिपालो जयति जयति दाता सर्वकर्मधारता ॥१॥ वन्दा- (l. chandrā°) वतीवदनचन्द्रचकोरविक्रमादियभूपतनयो नयतन्त्रवेत्ता *Chauhāna-vanṣatilaka*[h] *paṭhanādhinātha* राजा चिरं जयति वैजनदेवनामा ॥२॥ रामो मे भिहितं करोतु सततं रामं भजे सादरं रामेणापहृतं समस्तदुरितं रामाय दत्तं धनं रामात् मुक्तिरभीप्सिता सरभसं रामस्य दासो स्यहं रामे रञ्जतु मे मनः करुणया भो राम मां पालय । श्रीमद्वैजनदेवेन रामभक्तिरतात्मना । इति चिन्तितमेकान्ते कदाचित् तिष्ठता मता (?) । १३।

Auctor, sive ille Vaijana, Vikramādityae filius, est, sive hoc nomine patronus grammatici cujusdam anonymi significatur, libellum in usum *Hirādharāe* filii composuisse, et sententiis ad Rāmachandram referentibus se illustrasse tradit: संसाराभोधितरणं रामनामानुकीर्तनं रामनामान्विता तस्मात्प्रक्रिया क्रियते (त्रियते MS.) मया ॥९॥ चिन्तयन्निति निर्यातः क्रीडंतं श्रीहिराधरं । श्रीमान्वैजनभूपालो विलो-
क्येत्प्रवीक्षतु ॥११॥ दानेन दयया चैव युद्धेन निजकर्मणा । दानवीरो दयावीरो युद्धवीर इति श्रुतिः ॥१९॥ दधीचिर्दानवीरोऽभूद्दयावीरो शिविर्नृपः । *Hammīro* युद्धवीरोऽभूत्त्रिदर्शनममी त्रयः ॥२०॥ Fol. 3^a. प्रबोधचंद्रिका नाम रामचंद्रसमाश्रिता (fortasse ad Prakriyākaumudīm alluditur) । अज्ञानतिमिरध्वंसकारिणी चित्रहारिणी ॥ बहवः प्रक्रियाग्रंथाः संति चेत्संतु का क्षतिः । मालतीमधु लब्ध्वापि मधुपानां मधु व्रतं ॥ Auctor, anusṭubh versibus usus, grammaticae elementa adumbrat, et sententiis brevibus illustrat. Incipit a casibus (fol. 3^a-5^a), procedit ad verba cum nominibus conjuncta, i. e. ad enuntiata simplicia, deinde de syntaxi nominum (कारक) separatim agit, postea de enuntiatis paulum ampliatis, de compositione (fol. 10^b), de suffixis secundariis (fol. 12^b), de suffixis primariis (fol. 14^a), denique combinatio et vocalium et consonantium (sandhi) tractatur.

Libellus hoc seculo ineunte exaratus est. (WILSON 147^a.)